

Ärende: VN/17928/2024

Utkast till regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om grundläggande utbildning

Utlåtande

Har ni något att yttra angående 29 §, som gäller telefoner och andra mobila enheter?

Hem och Skola stöder förslaget, men anser att det behöver kompletteras.

Formuleringen om att lärarens tillstånd endast gäller hälsovård är för snäv och måste breddas. Utvecklingen har lett till att mobila enheter och liknande ofta används som hjälpmedel. Det är därför viktigt att säkerställa att begreppet "hälsovård" inte utesluter "sjukvård". Att begränsa tillståndet enbart till hälsovård riskerar att öka skolans ansvar för att tillhandahålla hjälpmedel, handledning och skolgångsbiträden för elever som behöver sådana hjälpmedel. Dessa behov hör i själva verket till den specialiserade sjukvården, rehabiliteringen och funktionshindersservicen (socialvård) snarare än till hälsovården.

Det kan också övervägas om beslut om undantagstillstånd för att använda telefoner bör fattas i samarbete med elevhälsan. Detta eftersom det är oklart om en lärare eller rektor har tillräcklig kompetens för att göra en medicinsk eller social bedömning, vilket kan krävas i sådana fall.

Undantaget i dess nuvarande form är skrivet med fokus på diabetes och behöver därför breddas för att bättre spegla verkligheten i skolorna, där elever kan ha många olika sjukdomar och funktionsnedsättningar.

1 mom. sista meningen ändras därför till: 1 mom. sista meningen ändras därför till: För att användas som personligt hjälpmedel eller för personliga hälso- och sjukvård.

Har ni något att yttra angående 36 d §, som gäller telefoner och andra mobila enheter?

-

Har ni andra kommentarer angående förslagen som gäller telefoner och andra mobila enheter?

-

Har ni något att yttra angående 41 a-d och 42 d § angående regionförvaltningsverkens laglighetstillsyn?

Hem och Skola stöder lagförslaget, särskilt förslaget att Regionförvaltningsverket ska kunna bedriva tillsyn även på eget initiativ. Detta är ett behov som förbundet har lyft fram under flera år och som även stöds av forskning.

Samtidigt uttrycker Hem och Skola viss oro över hur detaljmotiveringarna till 41 a § i lagförslaget är formulerade. Det finns en risk att målet och syftet med lagförslaget, samt de problem som forskningen har identifierat med det nuvarande systemet, riskerar att försvagas.

En särskild brist i detaljmotiveringarna är att de inte nämner behovet av utbildning för den personal som ska hantera den nya uppgiften, trots att den ska utföras med befintliga resurser. Det är avgörande att personalen får rätt kompetens för att säkerställa att reformen når sina mål.

Den mest oroande formuleringen i lagförslaget är att det anges att tillsynen även i fortsättningen huvudsakligen kan ske via klagomål. Att inkludera en sådan formulering riskerar att styra arbetet i den riktningen, vilket inte bara motverkar syftet med lagförslaget utan också låter nuvarande missförhållanden och brister i rättssäkerhet bestå.

Hem och Skola, tillsammans med Suomen Vanhempainliitto, har under flera år lyft fram dessa problem, som också har stöd i forskningen. Det är därför särskilt problematiskt att den centrala forskning som borde ha beaktats har utelämnats från lagförslaget.

Har ni andra kommentarer angående regionförvaltningsverkens förslag som gäller laglighetstillsyn?

Niina Mäntyläs, Suvianna Hakalehtos och Maria Refors Legges komparativa forskning mellan Sverige och Finland saknas. I den internationella jämförelsen behandlas enbart mobiltelefonförbundet och inte tillsynsmyndigheten. En brist som behöver rättas till.

Vill ni kommentera 2 § som gäller inkluderandet av en fysiskt aktiv livsstil i målen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen?

Hem och Skola stöder att lagförslaget lyfter fram vikten av fysisk aktivitet för barns utveckling, välmående och lärande. Detta är en viktig aspekt. Dock saknas fördjupning i detaljmotiveringarna, vilket gör det svårt att förstå vad detta konkret innebär och hur det ska genomföras i praktiken.

Samtidigt vill Hem och Skola uppmärksamma lagberedaren på att tillägget till 2 § i lagförslaget inte är i linje med barnkonventionen. Endast en del av barnets rättigheter har beaktats. FN:s barnrättskommitté har tydligt framhållit att kulturella och musikaliska aktiviteter är lika viktiga för barns välmående, utveckling och lärande.

Forskning, som den av professor Minna Huotilainen, visar att barn förbättrar sin koncentrationsförmåga genom musicerande. Dessutom stöder kultur och musik språkutvecklingen. Barnrättskommittén har också lyft fram att kultur och musik hjälper barn att utveckla viktiga sociala förmågor, såsom samspel, förståelse för sin egen och andras kulturer, samt värden som mångfald, jämlikhet och tolerans.

Med tanke på regeringens mål att förbättra barns förmåga att fokusera är det nödvändigt att komplettera 2 § sista meningen i lagförslaget. Att endast lyfta fram fysisk aktivitet är inte förenligt med regeringsprogrammets mål inom avsnitt 5.4 Kultur, motion och idrott samt unga.

Förslag till komplettering av 2 § i lagförslaget:

”Förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ska dessutom främja motions- och kulturinriktad livsstil.”

Har ni andra kommentarer till förslaget om en fysiskt aktiv livsstil?

-

Vill ni yttra er om förslagen som gäller en författningsöversyn av lagen om grundläggande utbildning?

-

Romantschuk Micaela
Förbundet Hem och Skola